ELÄKETURVAKESKUS
TOIMINTAKERTOMUS
1981

ELÄKETURVAKESKUS TOIMINTAKERTOMUS VUONNA 1981

Sisällys

Työeläketurva vuonna 1981	3
Eläketurvakeskuksen toiminta	4
Työeläkevakuutettujen palvelu	4
Toiminta työeläkelaitosten keskuselimenä	8
Luottovakuutus	9
Työeläketurvan kehittäminen	10
Tietoa työeläkejärjestelmästä	12
Tilastotietoja	14
Kansainvälinen yhteistyö	18
Henkilöstö ja sisäinen hallinto	18
Varsinaisen toiminnan tuloslaskelma 1.1.–31.12.1981	20
Luottovakuutustoiminnan tuloslaskelma 1.1.–31.12.1981	21
Tase 31.12.1981	22
Tilintarkastuskertomus	24
Työeläkelainsäädännön muutokset	25
Eläketurvakeskuksen 20 vuotta	28
Hallintoelimet 31.3.1982	29
Eläkelautakunnan toimintakertomus 1981	35
Eläkelautakunnan jäsenet	36
Numerotietoja	

Alavetelin vaivaisukko 1880-luvulta.

Vaivaisukot ovat ehkä ensimmäinen puhtaasti varhaisen sosiaalisen lainsäädännön sysäyksestä syntynyt taidelaji maailmassa. Alkusysäyksen vaivaisukkojen syntyyn on antanut köyhäinhoitoon kohdistuva lainsäädäntö. Historiallisena lähtökohtana on pidettävä katolisen kirkon uhritukkeja, joita 1300-luvun paavit kehottivat pystyttämään rahankeruuta varten.

Uskonpuhdistuksen aikana, Västeråsin valtiopäivillä 1544 annetun lausunnon johdosta, poistettiin rahankeruutukkien yhteydessä olleet pyhimyskuvat ja -veistokset. Huolimatta uskonpuhdistuksen kielteisestä asenteesta kuvainpalvontaan kuva alkoi jälleen esiintyä rahankeruutukkien yhteydessä, tukki alkoi muotoutua vaivaisukoksi.

TYÖELÄKETURVA VUONNA 1981

Työntekijäin ja yrittäjien eläkelakien mukaista eläkettä maksettiin vuoden aikana 597 000 henkilölle. Yhteensä työeläkelaitokset maksoivat näiden eläkelakien mukaisina eläkkeinä 5,87 miljardia markkaa. Nimelliskasvu edellisestä vuodesta oli 0,91 miljardia markkaa. Muita työeläkkeitä, julkisen sektorin eläkkeitä ja merimieseläkkeitä, maksettiin 5,26 miljardia markkaa, joten työeläkkeet yhteensä muodostivat 11,13 miljardin markan erän. Lakisääteisinä eläkkeinä maksettiin maassa kaikkiaan 20,22 miljardia markkaa.

Työeläkejärjestelmän vastuuvelka oli 32,41 miljardia markkaa ja maksutulo 8,90 miljardia markkaa. TEL:n ja LEL:n keskimääräiset maksuprosentit olivat 13,3 (vuonna 1982 TEL 12,4 ja LEL 12,3). YEL:n vakuutusmaksu oli keskimäärin 11,6 prosentin ja MYEL:n vakuutusmaksu keskimäärin 5,3 prosentin suuruinen.

Keskustelu eläketurvan rahoitusmahdollisuuksista tulevaisuudessa jatkui voimakkaana. Keskustelu huipentui valtioneuvoston päätökseen vuoden 1982 työeläkemaksusta, jota poikkeuksellisesti alennettiin 0,7 prosenttiyksiköllä sosiaali- ja terveysministeriön jo hyväksymästä määrästä. Poikkeusmenettelyn selvittelyn yhteydessä todettiin, että sosiaali- ja terveysministeriö tulee selvittämään vakuutusmaksujen perusteet siten, että eläke-etuudet varmistetaan ja maksujen kehitys tasoittuu ja sopeutetaan kansantalouden kehittämiseen.

Sekä periaatteellisesti että teknisesti huomattavimmat työeläkejärjestelmää koskevista vuoden lainmuutoksista liittyvät sairausvakuutusta koskeviin järjestelyihin ja rintamaveteraanien varhaiseläkkeen säätämiseen.

Sosiaalietuuksia kehittävän ns. SOVE-ratkaisun yhteydessä säädettiin, että sairausvakuutuksen päiväraha on yleensä ensisijainen korvaus työkyvyttömyyseläkkeeseen nähden. Tästä johtuu, että täyttä työkyvyttömyyseläkettä maksetaan periaatteessa vasta vuoden kuluttua sairauspäivärahan alkamisesta. Rintamaveteraanien varhaiseläkejärjestely antaa sotaan osallistuneelle, rintamasotilastunnuksen saaneelle mahdollisuuden siirtyä pitkään jatkuneesta työnteosta eläkkeelle. Eläkkeen saanti edellyttää joko sodassa vammautumista tai sotavankeutta. Myös muu veteraani, joka on ollut pitkään rasittavassa työssä, voi saada eläkkeen. Muilta kuin vaikeimmin sodassa vammautuneilta edellytetään 58 vuoden täyttämistä, työkyvyn alenemista ja kahden vuoden rintamapalveluaikaa. Eläkeoikeuden ratkaisee sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimiva lautakunta, ja muut eläkkeen hakemiseen ja maksamiseen liittyvät tehtävät hoitaa työeläkejärjestelmä. Järjestelyn rahoittaa pääosin valtio.

Heinäkuun alussa voimaan tulleella lainmuutoksella muutettiin säännöksiä siitä, missä tapauksessa osakeyhtiön tai muun yhteisön osakkaat kuuluvat työntekijäin eläkelain piiriin.

Kesäkuussa eläkeikäkomitea jätti sosiaali- ja terveysministeriölle periaatemietintönsä, jossa se esitti kolmea uutta eläkemuotoa, ammatillista varhaiseläkettä, varhennettua tai lykättyä vanhuuseläkettä ja osa-aikaeläkettä. Ministeriö lähetti mietinnön lausuntokierrokselle. Lausunnossaan Eläketurvakeskus toteaa, että mikäli katsotaan olevan taloudellisia edellytyksiä ryhtyä toteuttamaan työeläketurvaa koskevia laajahkoja uudistussuunnitelmia, eläkeikäkysymyksen ratkaisu on asetettava ensi sijalle. Lausunnon mukaan on mietinnössä esitetty tavoite eläkeikäkäytännön yksilöllisestä joustavoittamisesta oikea ja tarkoituksenmukainen. Sekä esitettyjä että mahdollisia uusia vaihtoehtoja harkittaessa on kiinnitettävä huomiota toimeenpanon ongelmiin.

Eläketurvakeskus teki sosiaali- ja terveysministeriölle esityksen avioliiton aikana karttuneiden työeläkeoikeuksien jakamisesta avioeron yhteydessä. Vaikka esitys koskee rajoitettua henkilöpiiriä, se sisältää periaatteellisia muutosehdotuksia työeläkelainsäädäntöön. Ministeriö lähetti ehdotuksen lausuntokierrokselle.

Pohjoismainen sosiaaliturvasopimus uusittiin. Työeläkkeet yhdistetään siten, että täysitehoinen työeläke myönnetään vain siitä maasta, mistä tulevaan aikaan perustuva eläkkeen osa on suurempi. Suomi on tehnyt sosiaaliturvasopimuksen Saksan liittotasavallan kanssa. Sopimukseen sisältyvät yksityiskohtaiset määräykset työeläkkeiden maksamisesta maasta toiseen. Sopimusneuvottelut Espanjan, Ison-Britannian, Italian ja Sveitsin kanssa ovat meneillään.

Kuningatar Kristiinan vuodelta 1649 peräisin olevassa ehdotuksessa kehotettiin asettamaan vaivaistukkeja julkisiin paikkoihin.

Varsinaisen vaivaisukkotaiteen alku on löydettävissä 1600-luvulta, sen synnyinseutu on Pohjanmaa.

1700-luvulla alkoi tämä kansantaidelaji elää. Monet Suomen sodan jälkeiset 1800-luvun vaivaisukot kuvaavat sotainvalideja. Työkyvyttöminä he joutuivat elämään vaivaishoidon turvin.

ELÄKETURVAKESKUKSEN TOIMINTA

TYÖELÄKE-VAKUUTETTUJEN PALVELU

Eläketurvakeskus palvelee vakuutettuja hoitamalla henkilökohtaista eläkeneuvontaa ja ottamalla vastaan eläkehakemuksia. Lisäksi Eläketurvakeskus valvoo vakuuttamisvelvollisuuden täyttämistä ja antaa lausuntoja, päätöksiä ja suosituksia yksittäisten vakuutettujen eläkeasioista.

Eläkehakemuksia 66 000

Vuoden aikana saapui Eläketurvakeskukselle pankkien, postitoimipaikkojen ja Kansaneläkelaitoksen paikallistoimistojen vastaanottamia työeläkehakemuksia yhteensä 29 213. Vastaanottamansa hakemukset Eläketurvakeskus ohjaa päätöksen tekevälle eläkelaitokselle. Samalla hakemuksiin liitetään tiedot hakijan työsuhteista, yrittäjätoiminnasta ja aikaisemmista eläkkeistä. Eläkelaitokset puolestaan ilmoittavat vastaanottamistaan 37 000 eläkehakemuksesta Eläketurvakeskukselle, jotta myös nämä täydennetään rekisteritiedoin.

Vanhuuseläkkeiden hakijoiden palvelua varten Eläketurvakeskus toimitti tammikuussa ja elokuussa eläkelaitoksille 1.6.1916—31.5.1917 syntyneiden työeläkettä ansainneiden rekisteritiedot osoitteineen. Eläkelaitokset lähettivät hakijoille hakemuslomakkeen ja ennakkolaskelman eläkkeestä tai selvityksen rekisteröidyistä työsuhteista. Uusia vanhuuseläkkeitä varten näitä rekisteriotteita toimitettiin noin 15 000.

Perhe-eläkkeeseen oikeutettujen edunsaajien palvelua jatkettiin edellisenä vuonna aloitetun käytännön mukaisesti. Eläketurvakeskus lähetti eläkelaitoksille väestörekisterikeskukselta kuukausittain saamiensa kuolintietojen perusteella ilmoituksen niistä eläkettä ansainneista henkilöistä, joiden jälkeen perhe-eläkettä ei ollut haettu. Eläkelaitokset puolestaan lähettivät edunsaajille kehotuksen hakea perhe-eläkettä. Vuoden aikana Eläketurvakeskus lähetti eläkelaitoksille ilmoituksen noin 1 500 hakematta olevasta perhe-eläkkeestä.

Sairausvakuutuksen päivärahan ensisijaistamiseen liittyvä tietoliikenne

Sairausvakuutuksen päivärahan muuttuminen ensisijaiseksi työkyvyttömyyseläkkeeseen nähden edellytti uuden ilmoitusliikenteen aloittamista. Työeläkkeen myöntävälle eläkelaitokselle ilmoitetaan sairausvakuutuksen päivärahan ensisijaisuusajan päättymisestä. Tämä tapahtuu siten, että kun päivärahaa on maksettu 150 päivältä, Kansaneläkelaitoksen paikallistoimisto lähettää Eläketurvakeskukselle tästä ilmoituksen, jonka liitteenä on lääkärintodistus. Eläketurvakeskus puolestaan liittää tähän hakijan rekisteritiedot ja lähettää ilmoituksen eläkelaitokselle, jonka ratkaistavaksi työkyvyttömyyseläkehakemus kuuluu. Näin eläkelaitoksella jo hakemuksen vireille tullessa yleensä on ratkaisuun tarvittavat tiedot.

Ensimmäiset ennakkoilmoitukset ensisijaisuusajan päättymisestä tulivat Eläketurvakeskukselle marraskuun puolessa välissä. Vuoden loppuun mennessä tuli ilmoituksia 3 300. Vakuutusalan lakon vuoksi ei koneellisten ilmoitusten käsittelyohjelmaa voitu käyttää, vaan ilmoitukset jo vireillä oleviin eläkehakemuksiin välitettiin Eläketurvakeskuksesta eläkelaitoksille käsin.

Eläkeotepalvelu

Vakuutettujen tilaamia otteita työsuhderekisteristä annettiin 89 000. Eläketurvakeskuksen aloitteesta lähetettiin työsuhteensa päättäneille, työsuhteesta toiseen siirtyneille ja uusille työeläkevakuutetuille yhteensä 177 000 otetta.

Kun työntekijä saa oman eläkkeensä karttumista kuvaavan rekisteriselosteen, hän voi tarkistaa, ovatko rekisterin merkinnät oikeita. Rekisteritietoja koskevat huomautukset selvitetään Eläketurvakeskuksessa. Näitä huomautuksia tuli 5 000 vakuutetulta, ja ne koskivat yhteensä 7 600 työsuhdetta. Huomautuksen aiheuttaneita rekisteriotteita oli 1,9 prosenttia kaikista eläkeotteista. Luku on hieman pienempi kuin kahtena edellisenä vuonna.

Asiakkaiden neuvonta, lausunnot, päätökset, suositukset

Eläketurvakeskus palvelee työeläkevakuutettuja ja työnantajia henkilökohtaisesti yleisönpalvelutoimistossaan, kirjeitse ja puhelimitse. Tiedustelukirjeiden määrä on ollut 11 600. Kirjeissä asiakkaat kysyvät pääasiassa eläke-etuuksia, eläkkeensä määrää ja eläkeotteista puuttuvia työsuhteita. Tarvittaessa Eläketurvakeskus on selvittänyt kirjeitse myös asiakkaiden muissa pohjoismaissa karttuneet eläkeoikeudet.

Työnantajan, työntekijän, itsenäisen yrittäjän tai eläkelaitoksen hakemuksesta Eläketurvakeskus antaa päätöksen tai lausunnon siitä, mitä työeläkelakia kussakin tapauksessa on sovellettava. Näitä päätöksiä ja lausuntoja annettiin vuoden aikana yhteensä 154. Muutoksenhakuelimille annettiin 29 soveltamiskysymyksiä koskevaa vastinetta.

Vakuutusoikeus pyytää Eläketurvakeskukselta lausunnot kaikista vakuutusoikeuteen tehdyistä työeläkkeitä koskevista valituksista ja päätösten poistamista koskevista hakemuksista. Valituksissa on useimmiten kyse työkyvyn arvioinnista tai eläkkeen määrästä. Päätösten poistamista koskevista hakemuksista suurin osa liittyy yrittäjille annettuihin työtulopäätöksiin, joihin halutaan muutosta valitusajan jo kuluttua umpeen. Ennen lausunnon antamista Eläketurvakeskus pyytää asianosaisena olevan eläkelaitoksen vastineen sekä hankkii tarvittavat asiakirjat ja lisäselvitykset. Lausuntoja annettiin vakuutusoikeudelle vuoden aikana kaikkiaan 1 832 tapauksesta.

Vakuuttamisvelvollisuuden valvonta

Eläketurvakeskuksen tehtävänä on valvoa, että työnantajat ja yrittäjät täyttävät TEL:n ja YEL:n mukaisen vakuuttamisvelvollisuutensa. Vuoden aikana on valvontaa suoritettaessa tehty tarkastuskäyntejä sekä Eläketurvakeskuksen omasta aloitteesta että eläkelaitosten pyynnöstä, yhteensä 782 työnantajan luokse.

Vakuuttamisvelvollisuus on vuoden aikana selvitetty 426 konkurssin, 259 julkisen haasteen ja 360 fuusion yhteydessä. Selvittelyn seurauksena Eläketurvakeskus on valvonut saataviaan 41 konkurssissa, 11 julkisen haasteen yhteydessä sekä kolmessa fuusiossa.

Työnantajat ja yrittäjät, jotka ovat laiminlyöneet vakuuttamisvelvollisuutensa, korjaavat useimmiten asian kehotuksen saatuaan. Mikäli näin ei tapahdu, Eläketurvakeskus ottaa vakuutuksen asianomaisen puolesta ja määrää korotetun vakuutusmaksun laiminlyönnin vuoksi. Vuoden aikana on korotettuja vakuutusmaksuja määrätty työnantajilta perittäväksi yhteensä 2 385 000 markkaa. YEL:n mukaisen vakuutusmaksun korotuksineen perii se eläkelaitos, josta vakuutus on otettu.

Vakuutusmaksua korotetaan myös tapauksissa, joissa työnantaja on ottanut vakuutuksen vapaaehtoisesti, mutta vasta laissa säädetyn määräajan jälkeen. Näitä korotuksia on vuoden aikana määrätty maksettavaksi yhteensä 723 000 markkaa.

Sivutoiminen yrittäjä voidaan vapauttaa vakuuttamisvelvollisuudesta

Yrittäjä, joka harjoittaa YEL:n piiriin kuuluvaa toimintaa, on velvollinen ottamaan YEL:n mukaisen vakuutuksen. Sivutoimisella yrittäjällä on kuitenkin mahdollisuus saada vapautus vakuuttamisvelvollisuudesta.

Vapauttamisen ehtona on, että yrittäjällä on muiden työeläkelakien kuin YEL:n perusteella oikeus riittävään eläketurvaan. Vapauttamista on haettava Eläketurvakeskukselta, ja se myönnetään yleensä viideksi vuodeksi kerrallaan. Vapautuksen saanut yrittäjä voi myös kesken vapautusjakson hakeutua takaisin YEL-eläketurvan piiriin.

Joulukuussa tapahtuneen lainmuutoksen johdosta Maatalousyrittäjien eläkelaitos ryhtyy vuoden 1982 alusta lukien Eläketurvakeskuksen sijasta käsittelemään niitä hakemuksia, jotka koskevat vapautusta MYEL:n mukaisesta vakuuttamisvelvollisuudesta, ja myös niitä, jotka koskevat vapautusjakson keskeyttämistä ja paluuta MYEL-eläketurvan piiriin. Eläketurvakeskus käsittelee edelleenkin paitsi YEL-vapautusasiat myös ne, jotka koskevat samanaikaisesti vapautusta sekä YEL:n että MYEL:n mukaisesta vakuuttamisvelvollisuudesta.

Vuoden aikana YEL:n ja MYEL:n mukaisesta vakuuttamisvelvollisuudesta vapauttamista koskevia hakemuksia tuli vireille 4 535. Päätöksiä annettiin 6 169, joista hylkääviä oli 858. Takaisin yrittäjäeläkelain piiriin hyväksyttiin 102 yrittäjää.

Suomalaisten työskentely ulkomailla

Kansainvälisen yhdentymisen myötä on myös työntekijöiden liikkuvuus maasta toiseen lisääntynyt. Kun työntekijä siirtyy työhön kotimaansa rajojen ulkopuolelle, on tärkeää, että hänen sosiaalinen turvansa ei sen johdosta heikkene. Keskeinen merkitys on valtioiden välisillä sosiaaliturvasopimuksilla.

Suomi oli vuoden lopussa osapuolena kahdessa sosiaaliturvasopimuksessa, joissa on myös työeläkkeitä koskevia määräyksiä: vuodelta 1955 olevassa pohjoismaisessa sosiaaliturvasopimuksessa ja Saksan liittotasavallan kanssa solmimassaan sopimuksessa, joka tuli voimaan 1.10.1981.

Vuoden aikana myönnettiin yli 4 000 Suomen kansalaiselle työeläkettä muista pohjoismaista. Eläketurvakeskuksessa ovat rekisteröityinä tiedot myös näistä eläkepäätöksistä. Yli 700 henkilöä kehotettiin hakemaan työeläkettä toisesta pohjoismaasta.

Eläketurvakeskuksen tehtäviin on jo vanhastaan pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen perusteella kuulunut todistuksen antaminen siitä, että suomalainen työnantaja on järjestänyt muussa pohjoismaassa työskentelevän suomalaisen työntekijänsä työeläketurvan Suomen lainsäädännön mukaan. Todistus on ollut tarpeen kaksinkertaisen vakuutuksen välttämiseksi.

Saksan liittotasavallan kanssa tehdyn sopimuksen voimaantulo merkitsi tämän tehtäväkentän laajenemista. Tietyissä tapauksissa säilyy Suomesta Liittotasavaltaan lähetetty työntekijä edelleen Suomen sosiaalivakuutuksen piirissä. Tällöin Eläketurvakeskus antaa pyydettäessä todistuksen siitä, että kyseessä on työntekijä, jonka Liittotasavallassa vakuuttamista ei voida vaatia. Todistus koskee paitsi työeläkevakuutusta myös tapaturmavakuutusta ja sairausvakuutusta.

Vuoden aikana on valmistunut uusi pohjoismainen sosiaaliturvasopimus, jonka voimaantulo vuoden 1982 alussa muuttaa aiempaan sopimukseen perustunutta työeläkekäytäntöä osittain merkittävästikin.

Lestijärven vaivaisukko 1840-luvulta.

TOIMINTA TYÖELÄKELAITOSTEN KESKUSELIMENÄ

Työeläkejärjestelmän keskuslaitoksena Eläketurvakeskus selvittää eläkelaitosten osuudet yhteisesti vastattavista eläkkeistä, ylläpitää keskusrekisteriä ja antaa laitoksille ohjeita ja suosituksia lakien soveltamisesta.

Eläkkeiden vastuunjako

Eläkelaitos, jonka piiriin vakuutettu on viimeksi kuulunut, maksaa TEL:n, LEL:n, MYEL:n ja YEL:n mukaisen eläkkeen yhtenä kokonaisuutena. Eläketurvakeskus suorittaa vuosittain vastuunjaon, jossa selvitetään, mikä osa maksetuista eläkkeistä kuuluu maksavan eläkelaitoksen ja mikä osa muiden eläkelaitosten vastuulle. Vuonna 1981 toimitettiin vastuunjako vuodelta 1980.

Vuonna 1980 maksetuista työeläkkeistä, yhteensä 4 956 miljoonasta markasta, 3 381 miljoonaa markkaa oli eläkelaitosten yhteisellä vastuulla. MYEL-eläkkeitä oli maksettu 454 miljoonaa markkaa ja YEL-eläkkeitä 458 miljoonaa markkaa. TEL- ja LEL-eläkkeiden vastuunjakoa suoritettaessa Eläketurvakeskus peri eläkelaitoksilta yhteensä 460 miljoonaa markkaa ja jakoi tämän määrän eläkkeitä vuoden aikana yli vastuuosuutensa maksaneille eläkelaitoksille. Samassa yhteydessä jaettiin eläkelaitoksille Työttömyyskassojen Keskuskassan Eläketurvakeskukselle maksama vakuutusmaksu, jolla katetaan työttömyysaikojen huomioonottamisesta aiheutuvat eläkekulut. Kaikkiaan eläkelaitoksille maksettiin TEL- ja LEL-eläkkeiden vastuunjaon yhteydessä 596 miljoonaa markkaa.

YEL-eläkkeiden vastuunjakoon Eläketurvakeskus peri eläkelaitoksilta kuusi miljoonaa markkaa ja maksoi eläkelaitoksille yhteensä 167 miljoonaa markkaa. Tähän maksuun sisältyi 161 miljoonaa markkaa valtion lopullisena osuutena vuoden 1980 YEL-eläkemenojen kustannuksista. Vuoden 1981 YEL-eläkemenojen ennakkona valtio suoritti 193,2 miljoonaa markkaa, joka jaettiin ennakkona eläkelaitoksille vuonna 1981.

Vuoteen 1978 kohdistuvan yhden prosenttiyksikön suuruisen maksualennuksen kuoletus tapahtuu vuosina 1979—1983 lopullisen vastuunjakoselvityksen yhteydessä. Vuonna 1978 syntynyt vastuuvajaus oli 357 miljoonaa markkaa. Vuosien 1979 ja 1980 palkkasummista käytettiin 0,2 prosenttia vastuuvajauksen ja sille laskettavan koron kuolettamiseen, jolloin vastuuvajauksesta kuolettui TEL-eläkelaitosten osalta 15,4 prosenttia vuonna 1979 ja 20,6 prosenttia vuonna 1980. Vuoteen 1979 kohdistuvan puolen prosentin suuruisen maksualennuksen kuoletus tapahtuu vuosina 1980—1982. Vuonna 1979 syntynyt vastuuvajaus oli 205 miljoonaa markkaa. Vuoden 1980 palkkasummasta käytettiin 0,1 prosenttia tämän vastuuvajauksen ja sille laskettavan koron kuolettamiseen, jolloin vastuuvajauksesta kuolettui 15,9 prosenttia.

Eläkelaitosten ohjaaminen

Eläkelaitoksille lähetettiin yhteensä 56 yleiskirjettä, joista useimmat koskivat lainsäädännön muutoksia ja tietoliikennettä. Yksittäisiä aiheita olivat muiden muassa eläkesäätiön mallisäännöt, yrittäjän työtulon määräämisohjeet, kansainväliset sosiaaliturvasopimukset ja työeläkejärjestelmän tietojen anto. Eläketurvakeskus on myös seurannut vakuutusoikeuden ja eläkelautakunnan ratkaisuja ja tiedottanut työeläkelaitoksille periaatteellista merkitystä omaavista päätöksistä.

Työkyvyttömyysasiain neuvottelukunta

Eläketurvakeskuksessa toimivan työkyvyttömyysasiain neuvottelukunnan suosituksilla on merkitystä työeläkkeiden ratkaisukäytännön yhtenäistämisessä. Neuvottelukunta antaa eläkelaitosten pyynnöstä suosituksia työkyvyttömyyseläkehakemusten ratkaisemiseksi silloin, kun kyseessä on periaatteellisesti merkittävä asia tai kun päätöksen teko on eläkelaitoksessa osoittautunut vaikeaksi. Antaessaan lausunnon eläkkeenhakijan sairauden ja työkyvyttömyyden alkamisajankohdasta neuvottelukunta samalla ottaa kantaa siihen, mille eläkelaitokselle päätöksen antaminen ja vastuu eläkkeestä kuuluu.

Neuvottelukuntaan kuuluu eläkkeiden ratkaisutoiminnan ja lääketieteen erikoisalojen asiantuntijoita, keskeisten työmarkkinajärjestöjen edustajat sekä vuodesta 1982 lukien vastaavien yrittäjäjärjestöjen edustajat. Neuvottelukunnan toimikausi on kolme vuotta.

Vuoden 1981 aikana neuvottelukunta kokoontui 32 kertaa ja käsitteli 89 suosituspyyntöä. Yleistä merkitystä omaavat suositukset julkaistaan kokoelmana kahdesti vuodessa.

Eläkekassa- ja säätiötarkastus

Vuoden lopussa oli toiminnassa 12 eläkekassaa ja 89 eläkesäätiötä. Niissä jokaisessa on vuoden aikana suoritettu tarkastus. Erityistä huomiota on kiinnitetty työttömyyseläkkeiden ja työttömyyslisän myöntämiseen ja laskemiseen. Eläkekassojen ja -säätiöiden toimintaan liittyvissä asioissa on annettu yhteensä 62 lausuntoa sosiaali- ja terveysministeriöille, eläkelaitoksille, työnantajille ja työntekijöille.

LUOTTOVAKUUTUS

Eläketurvakeskuksen luottovakuutusta voivat yritykset käyttää työeläkelaitokselta saadun lainan vakuutena. Lisäksi luottovakuutuksella turvataan eläkesäätiöiden ja -kassojen koko eläkevastuu.

Uusia luottovakuutusasiakkaita Eläketurvakeskukselle tuli 500 eli suunnilleen sama määrä kuin edellisenä vuonna. Kiristyneestä kilpailutilanteesta lähinnä johtui, että samanaikaisesti menetettiin muutamia suuria ja vakavaraisia luottovakuutusasiakkaita.

Eläketurvakeskus ei edelleenkään pyrkinyt aktiivisesti markkinoimalla kilpailemaan toisten takaajien kanssa. Tavoitteena pidettiin vain sitä, että luottovakuutus tulee yrittäjille riittävän tunnetuksi, jotta sitä tarvittaessa osattaisiin käyttää yrityksrahoituksen tukena.
ATK-järjestelmää rakentamalla ja työmenetelmiä kehittämällä on pyritty palvelutasoa parantamaan ja käsittelyaikoja lyhentämään. Asiakkaiden lukumäärän voimakas kasvu on näet selvästi hidastanut hakemusten käsittelyä aikaisemmasta.

ATK-rekisteriin talletettujen asiakastietojen perusteella voidaan nyt luoda kuvaa asiakaskunnasta. Nyt tiedetään muun muassa, että keskimääräistä enemmän on luottovakuutuksia Uudenmaan, Mikkelin ja Oulun läänin yrityksillä. Lähes 40 prosenttia asiakkaista on teollisuusyrityksiä ja 20 prosenttia kauppa-, ravitsemus- ja majoitusyrityksiä. Kun asiakaslukumääriä verrataan maassamme eri aloilla toimivien yritysten kokonaislukumäärään, käy kuitenkin ilmi, että ylivoimaisesti eniten luottovakuutusta käyttävät kuljetusliikkeet, kun taas kauppa- ja ravitsemusliikkeet käyttävät sitä selvästi keskimääräistä vähemmän. Tällaiset tiedot antavat aiheen vastaisuudessa tutkia, tunnetaanko luottovakuutusta vieläkään kaikkialla riittävästi ja ottaako sen tariffi oikealla tavalla huomioon eri toimialojen yritysten erikoisluonteen.

Vakuutuskanta

Vuoden päättyessä luottovakuutuksen vastattavana oli 9,2 miljardia markkaa. Edellisestä vuodesta vakuutuskanta kasvoi kahdella miljardilla markalla eli 28 prosentilla. Se osa vakuutuskannasta, jota Eläketurvakeskukselle annetut vastavakuudet eivät kata, oli vuoden päättyessä 4,6 miljardia markkaa. Määrä kasvoi edellisestä vuodesta 23 prosentilla.

Vakuutuskannan pääosa on eläkelaitosten antamien lainojen sekä eläkelaitosten vastuuvajausten vakuutena. Näiden luottovakuutusten määrä oli 7,5 miljardia markkaa. Tästä määrästä kattavat vastavakuudet 39 prosenttia. Luottovakuutuskannasta on jälleenvakuutettu kotimaisissa vahinkovakuutusyhtiöissä 1 170 miljoonaa markkaa.

Luottovakuutuksen maksutulo oli 39,7 miljoonaa markkaa. Maksutulon ja luottovakuutusvastuun perusteella laskettu keskimääräinen luottovakuutusmaksu on 0,9 prosenttia luottovakuutusvastuusta.

Vakuutusten lukumäärä lisääntyi edellisestä vuodesta 1 083:lla ja oli vuoden päättyessä 5 879.

Korvaukset

Vuoden aikana sattui 37 vahinkotapausta, edellisenä vuonna niitä oli 24. Korvauksina maksettiin vuoden aikana 15,6 miljoonaa markkaa. Osa tästä määrästä saadaan perityksi vastavakuuksista ja lainansaajilta.

Sijoitukset

Eläketurvakeskuksen sijoitustoiminta aiheutuu lähinnä luottovakuutusliikkeestä. Luottovakuutuksen vastuuvelka oli vuoden päättyessä 235 miljoonaa markkaa. Omalla vastuulla tästä oli 233 miljoonaa markkaa.

Vastuuvelkaa kattava sijoitusomaisuus oli vuoden 1981 lopussa 212,8 miljoonaa markkaa. Sijoitusomaisuus koostuu lainoista (211,4 miljoonaa markkaa) ja osakkeista (1,4 miljoonaa markkaa).

Luottovakuutuksen vastuuvelan katteena olevia varoja on lisäksi sidottuna Eläketurvakeskuksen toimitaloon yhteensä 23 miljoonaa markkaa.

Luottovakuutustoiminnan johtokunta

Luottovakuutustoiminnan johtokunnan tehtävänä on muun muassa päättää erikoistapauksissa luottovakuutusmaksun suuruudesta sekä Eläketurvakeskukselle annetun vakuuden arvosta. Näitä ns. erikoistariffointikysymyksiä käsitteli johtokunta vuoden aikana 221. Lisäksi johtokunta käsitteli 112 laina-asiaa.

Luottovakuutustoiminnan kehitys vuosina 1977—1981

Vuosi	1977	1978	1979	1980	1981
			Milj. mk		
Vakuutusmaksut	13,1	16,6	20,1	29,1	39,7
Korkotuotot	11,2	12,7	13,9	19,0	22,5
Korvaukset	2,0	1,6	−0,2	3,5	15,6
Korvausvastuun lisäys	17,8	22,3	20,6	30,9	26,3
Hallinto- ja hoitokulut	2,2	2,6	3,1	4,1	5,8
Vastuuvelka vuoden lopussa	121,3	145,3	168,2	203,7	235,3
Vahinkotapausten lukumäärä	11	15	11	24	37

TYÖELÄKETURVAN KEHITTÄMINEN

Työeläketurvan kehittäminen vaatii tietoja siitä, miten nykyinen järjestelmä vastaa muuttuvan yhteiskunnan tarpeita ja miten toteutetut muutokset vaikuttavat. Näin voidaan tuottaa oikea-aikaisia ja oikeansisältöisiä ratkaisuja. Eläketurvakeskuksen tutkimukset ja selvitykset, osallistuminen komiteoihin ja työryhmiin sekä lausuntojen ja esitysten antaminen palvelevat näitä päämääriä. Näkökulmaa laajentaa tietojen kerääminen ulkomaiden eläketurvan kehityksestä.

Eläketurvakeskus on kiinteästi osallistunut eläkeikäkomitean työhön ja antanut sen kesällä julkistetun periaatemietinnön johdosta lausunnon sosiaali- ja terveysministeriölle.

Eläketurvakeskus teki sosiaali- ja terveysministeriölle esityksen työeläkkeen jakamisesta puolisoiden kesken avioeron yhteydessä. Jakomenettely koskisi avioliiton aikana karttuneita eläkeoikeuksia ja pitkähköjä avioliittoja.

Perheiden eläketurvaa on ryhdytty selvittämään myös tutkimalla, tulisiko leskeneläkettä maksaa myös miehelle, onko naislesken eläke aina tarpeen ja tulisiko lapsen eläkkeen olla nykyistä suurempi.

Sairausvakuutuspäivärahan ensisijaistaminen edellytti kuluneen vuoden aikana yksityiskohtaisia valmisteluja.

Tapaturmavakuutuslain mukaisen päivärahan ja työeläkkeen yhteensovitusta on selvitelty työryhmässä. Tämän johdosta Eläketurvakeskus esitti sosiaali- ja terveysministeriölle, että päiväraha otettaisiin yhteensovituksessa huomioon. Muutoksen eduskunta sittemmin hyväksyi hallituksen esityksen pohjalta. TEL:n ja LEL:n soveltamisen erityistapausten, free lance -työsuhteessa työskentelevien ja turkistarhaajien, eläketurvaa on edelleen selvitetty Eläketurvakeskuksen hallituksen asettamissa työryhmissä.

Kuluneena vuonna saatettiin päätökseen myös maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kehittely, viimeisimpänä vaiheena rahoitusjärjestelyt. Joulukuussa annetulla lailla maatalousyrittäjien tapaturmavakuutus annettiin Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hoidettavaksi.

Uusia työryhmiä on perustettu selvittämään, miten siirtyminen täysiaikaisesta työstä osa-aikaiseen ja päinvastoin tulisi ottaa eläkkeessä huomioon, eläkepalkan poikkeussäännökseen liittyviä kysymyksiä sekä koron maksamista takautuville eläke-erille.

Eläketurvaan liittyvissä kysymyksissä on annettu asiantuntija-apua useille komiteoille ja työryhmille. Näitä ovat eläkeikäkomitea ja sen rintamaveteraanijaos, rintamaveteraaniasiain neuvottelukunta, työkyvyttömyyden arviointitoimikunta, työeläkkeiden tasoa selvittävä eläketoimikunta ja kuntoutusrahan maksamista selvittävä työryhmä.

Tutkimustoiminta

Ulkomaisia eläkejärjestelmiä käsittelevässä tutkimussarjassa julkaistiin syksyllä 1981 tutkimus "Pohjoismaiden eläkejärjestelmät". Kirjassa selostetaan sekä lakisääteistä että vapaamuotoista eläketurvaa viidessä pohjoismaassa.

Eläketurvakeskuksen laajin tämänhetkinen tutkimusprojekti "Työkyvyttömät 1970-luvulla" on herättänyt kiinnostusta myös ulkomailla. Tuloksia on selostettu ISSA:n julkaisemassa Social Security and Disability -teoksessa sekä International Social Security Review'ssa.

Eläketurvakeskus ja Kansaneläkelaitos tekivät yhteistyönä työkyvyttömyyden arviointitoimikunnalle tutkimuksen työkyvyttömyyden arviointikäytännöstä lääkärikunnan keskuudessa.

Vuoden lopussa valmistui tutkimus "Väestön mielipiteet sosiaali- ja eläketurvasta 1972 ja 1979", joka perustuu mainittuina vuosina tehtyjen tiedontasotutkimusten haastatteluaineistoihin.

Tilastot ja katsaukset

Tilastollinen vuosikirja uudistettiin. Kirja ilmestyy kahdessa osassa. Ensimmäinen osa, joka sisältää tiedot työeläkkeen saajista vuodelta 1980, ilmestyi elokuussa. Toiseen osaan kootaan tietoja työsuhteista ja järjestelmän rahoituksesta.

Vuosikirjan lisäksi tilastotietoja työeläkkeistä on julkaistu myös neljännesvuosittain. Sosiaali- ja terveysministeriölle on toimitettu erityistilasto järjestelmän toiminnasta vuonna 1980. Työeläkelaitosten toimintaa vuosina 1980 ja 1981 on kuvattu kahdessa erilliskatsauksessa.

Eläketurvakeskuksen ja Kansaneläkelaitoksen rekisteritietojen yhteistilastointia on edelleen kehitetty. Valmiiksi on saatu vuoden 1979 lopun tilanteesta eläkkeensaajien lukumääriä ja kokonaiseläkkeen tasoa kuvaavat tilastoajot. Laitosten yhteinen tilastojulkaisu on suunnitteilla.

Luodon vaivaisukko 1780-luvulta.

TIETOA TYÖELÄKE-JÄRJESTELMÄSTÄ

Yhtenäisen tiedotusaineiston tuottaminen ja levittäminen työeläkelainsäädännöstä on eräs Eläketurvakeskuksen tehtävistä. Tiedotus- ja koulutustoimintaan kuuluu myös sosiaalialan toimihenkilöiden, pankkien eläkeneuvojien ja muiden toimensa vuoksi eläkeasioiden kanssa kosketuksiin joutuvien asiantuntemuksen pitäminen ajan tasalla.

Työeläkejärjestelmän sisäisen koulutuksen piirissä on oman ja eläkekassojen ja -säätiöiden henkilökunnan lisäksi ollut runsaasti muita työeläkejärjestelmän toimihenkilöitä. Näille on järjestetty työeläkejärjestelmän peruskursseja, vastuunjakokursseja, eläkkeen laskentakursseja, kurssi vuodenvaihteen lainmuutoksista jne. Työeläkepäivä pidettiin poikkeuksellisen juhlavissa merkeissä Finlandia-talossa. Sen ohjelmassa oli paitsi ajankohtaisia eläkeaiheita myös yleisiä sosiaaliturvan periaatekysymyksiä.

Työeläkelaitoksille järjestettyihin koulutustilaisuuksiin osallistui yhteensä 900 henkilöä.

Rahalaitosten eläkeneuvojille järjestetyt kurssit ovat kymmenen toteuttamisvuotensa kuluessa sekä laajentuneet että monipuolistuneet. Tavoitteena on antaa kokonaiskuva eri eläkkeiden ja eläkkeelle siirtymisen yhteydessä maksettavien muiden korvausten edellytyksistä ja keskinäisestä vaikutuksesta.

Vuoden aikana järjestettiin rahalaitosten kanssa 98 koulutustilaisuutta, joista 18 kaksi- tai kolmipäiväisiä. Osanottajia oli yhteensä 2 070. Kansaneläkelaitoksen toimihenkilöille järjestettiin viisi täydennyskoulutustilaisuutta ja maan kattava peruskurssi. Osanottajia oli 150.

Sairaaloiden, terveyskeskusten, mielenterveystoimistojen ja kuntien sosiaalitoimistojen sosiaalityöntekijöille järjestettiin 24 koulutustilaisuutta, joihin osallistui 420 henkilöä. Muiden järjestöjen ja laitosten kanssa pantiin toimeen 12 koulutustilaisuutta, joihin osallistui 400 kuulijaa. Opastuskäyntejä palvelupisteisiin tehtiin 280, ja pankkien yleisötilaisuuksissa esitelmöitiin 142 kertaa; yleisöä oli yhteensä 6 000 henkilöä.

Tulokselliset tiedotuskontaktit radion eri toimituksiin, aikakauslehdistöön ja sanomalehtien perheasiaintoimituksiin ovat lisääntyneet. Tiedotusaineistoa on levitetty muun muassa eri alojen kokousten ja koulutuspäivien välityksellä. Pääesikunnan avulla on jaettu tietoa kaikille varusmiehille. Maakunnallinen tiedotustilaisuus järjestettiin Kuopiossa. Työmarkkinakeskusjärjestöille on pidetty alustus- ja keskustelutilaisuuksia.

Omin neuvontaosastoin ja rekisteripalveluin Eläketurvakeskus osallistui Finn-Travel -messuihin ja Vanhusten viikkoon Helsingissä, Pohjois-Suomen messuihin Oulussa, Jätkän messuihin Imatralla ja Lahden messuihin. Uutena messutuotteena oli 20-vuotiskehitystä kuvaava sanomalehti. Yleisötutkimuksen mukaan messuosastolla käy keskimääräistä runsaammin eläkeikäisiä ja keskimääräistä vähemmän nuorimpia työikäisiä; suosituin messupäivä on sunnuntai. — Laitoksen nimi näkyi myös vammaisten vuoden kiertävän valtakunnallisen näyttelyn yhteydessä.

Vammaisten vuoteen liittyvänä valmistettiin yhteistyössä Näkövammaisten Keskusliiton kanssa uusittu näkövammaisen työeläke-esite, joka toimitettiin pistekirjoituksena, kasettina ja ns. mustapainatteena. Vuoden lopulla jätti raporttinsa työryhmä, joka tutki työkyvyttömän työhönpaluun mahdollisuuksien helpottamista tiedotuksen keinoin.

Yhteistyössä Mainos-TV:n kanssa valmistettiin tietomainos, joka nosti rekisteriotepyyntöjen määrän esityskertaa seuraavalla viikolla kaksinkertaiseksi normaaliin nähden, 4 000:een, ja vielä seuraavillakin viikoilla otteen kysyntä oli poikkeuksellisen vilkasta.

Keskeisiä artikkelinaiheita olivat eläkeikäkysymykset, TEL-YEL-rajanveto, sosiaalietujen verotus ja yrittäjävalvonta.

Esitejakelun ja markkinoinnin kehittämistä varten asetettiin suunnitteluprojekti. Työeläke ja Arbetspension ilmestyivät kuutena numerona, joista numero 5. ilmestyi Eläketurvakeskuksen 20-vuotispäiväksi. Merkkipäiväksi julkaistiin myös kirjaksi koottu 20-vuotiskatsaus lehdistökeskusteluun otsikolla "Eläketurvakeskus keskustelun keskellä".

Pirttikylän vaivaisukko vuodelta 1852. Vaivaisukko on sijoitettu lainamakasiinin seinustalle kirkon läheisyyteen.

ERI VAKUUTUSKOHTEIDEN OSUUS LUOTTOVAKUUTUSKANNASTA 1981

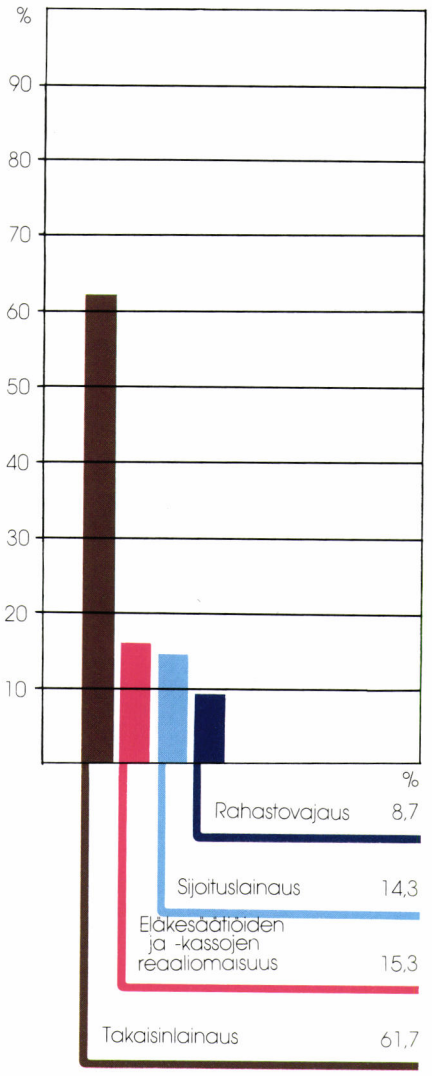

ERI ELÄKELAITOSTYYPPIEN OSUUS LUOTTOVAKUUTUSKANNASTA 1981

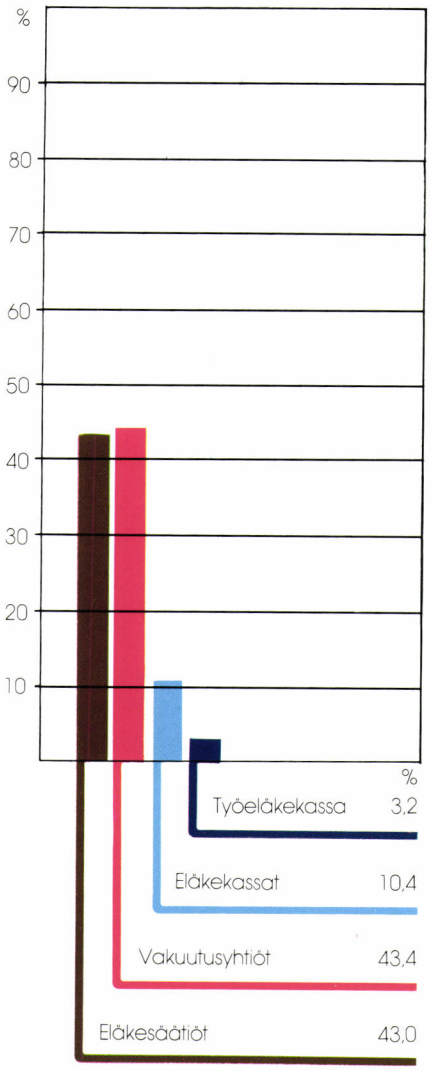

TYÖSUHTEESSA OLEVAT JA YRITTÄJÄTOIMINTAA HARJOITTAVAT HENKILÖT 31.12.1981

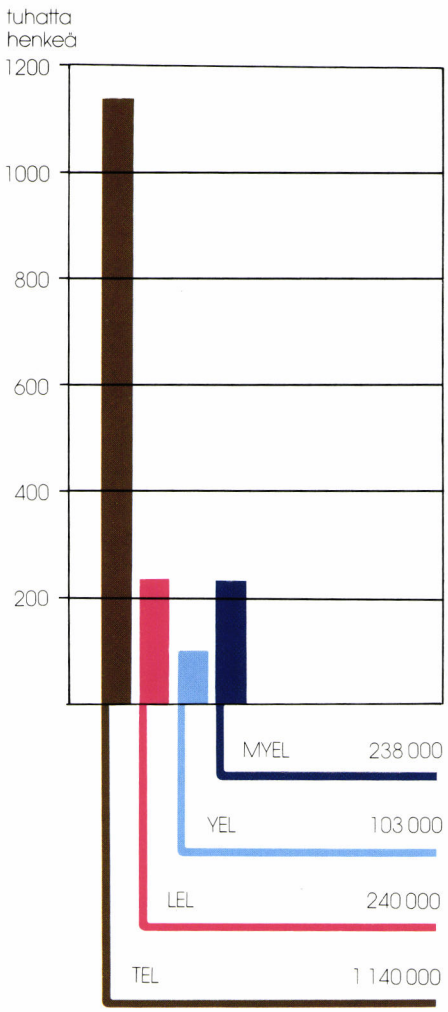

ERI ELINKEINOALOJEN OSUUS ELÄKETURVAKESKUKSEN SIJOITUKSISTA 1981

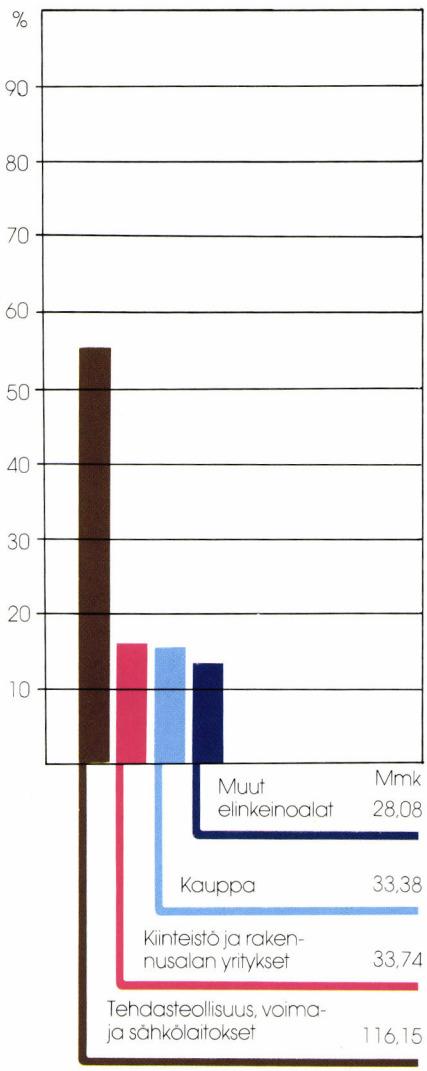

TYÖELÄKKEEN (60 %) JA KANSANELÄKKEEN YHTEISMÄÄRÄ KESKIMÄÄRÄISTEN TYÖTULOJEN MUKAAN LAEITTAIN 31.12.1981, mk/kk.

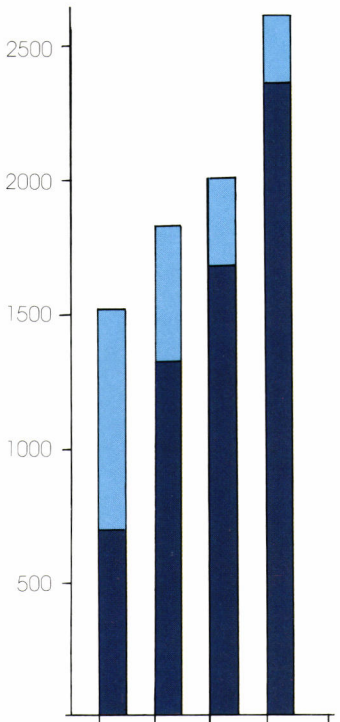

	MYEL	LEL	YEL	TEL
Työtulo	1150	2200	2800	4000
Kokonaiseläke	1515	1822	2002	2592
Työeläke	690	1320	1680	2353

Työeläke, 60 %

Kansaneläke

TYÖELÄKKEEN (36 %) JA KANSANELÄKKEEN YHTEISMÄÄRÄ KESKIMÄÄRÄISTEN TYÖTULOJEN MUKAAN LAEITTAIN 31.12.1981, mk/kk.

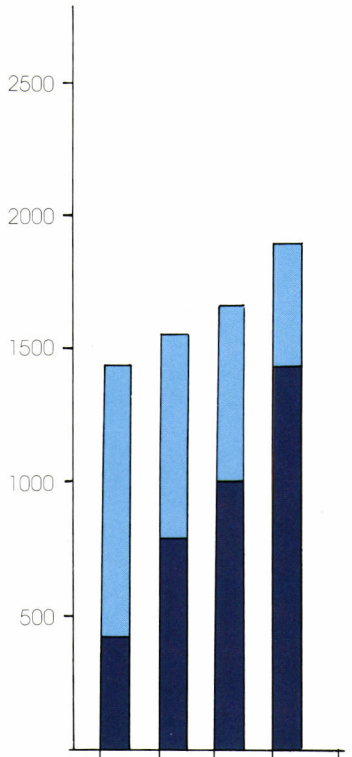

	MYEL	LEL	YEL	TEL
Työtulo	1150	2200	2800	4000
Kokonaiseläke	1432	1546	1651	1882
Työeläke	414	792	1008	1440

Työeläke, 36 %

Kansaneläke

TYÖELÄKKEEN SAAJAT VUOSIEN 1977–1981 LOPUSSA, ELÄKELAJEITTAIN

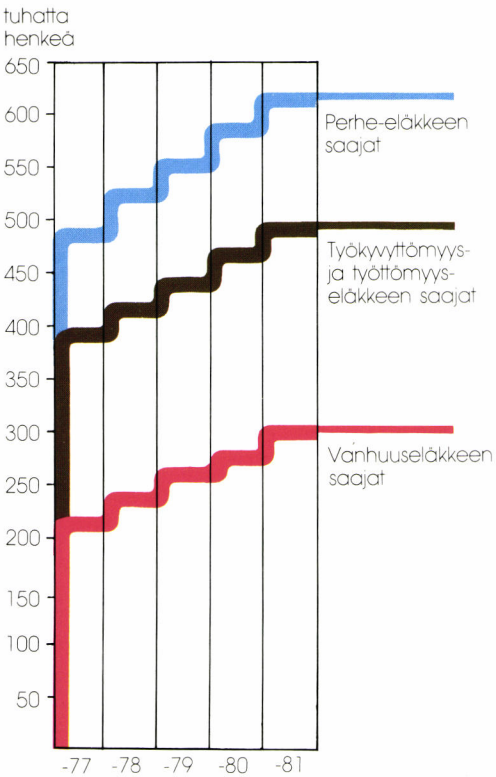

TYÖELÄKETTÄ SAAVIEN MIESTEN JA NAISTEN LUKUMÄÄRÄ IKÄLUOKITTAIN 31.12.1981

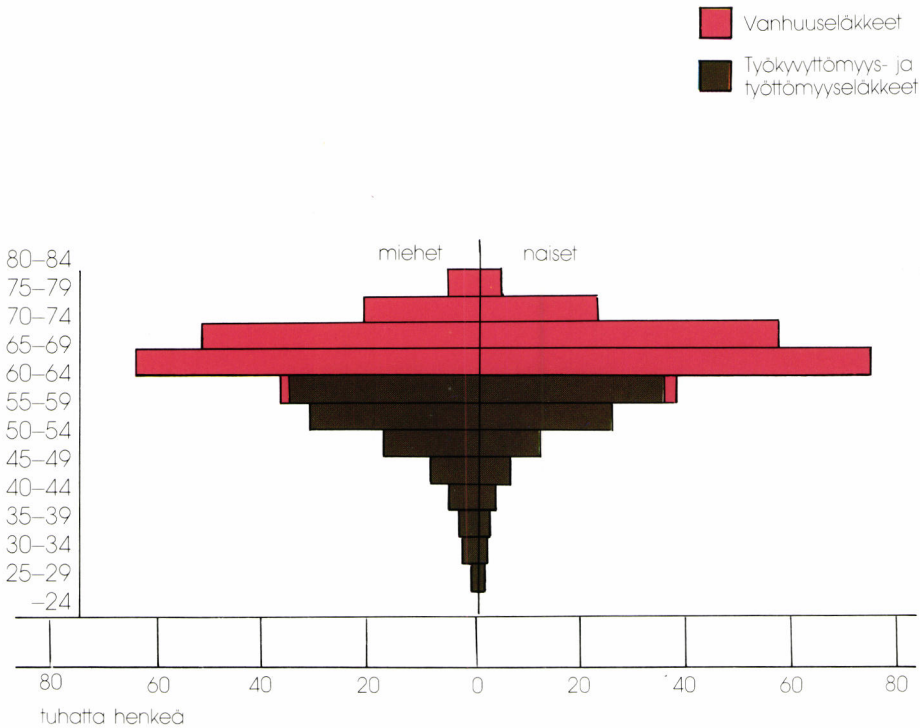

KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

Vuotta 1981 vietettiin Yhdistyneiden Kansakuntien julistamana kansainvälisenä vammaisten vuotena. Eläketurvakeskus osallistui eräisiin tämän vuoden merkeissä järjestettyihin tilaisuuksiin. Mm. kansainvälinen sosiaaliturvajärjestö ISSA järjesti Wienissä työkyvyttömyyttä käsitelleen tutkimuskonferenssin, jossa Eläketurvakeskuksen edustaja selosti laitoksen tekemän työkyvyttömyystutkimuksen tärkeimpiä tuloksia.

Pohjoismaisella yhteistyöllä on omat vakiintuneet muotonsa. Pohjoismainen työeläkekokous pidettiin Ruotsissa, samoin kuin pohjoismainen sosiaalivakuutuskurssi, joihin molempiin Eläketurvakeskuksen edustajat osallistuivat.

Eläketurvakeskus oli edelleen mukana Suomen valtion käymissä sosiaaliturvasopimusneuvotteluissa. Suomen ja Saksan liittotasavallan välinen sosiaaliturvasopimus astui voimaan lokakuussa. Uusittu pohjoismainen sosiaaliturvasopimus määrättiin tulevaksi voimaan vuoden 1982 alussa. Sopimusneuvotteluja jatkettiin Espanjan, Ison-Britannian, Italvallan ja Sveitsin kanssa.

Suomen työeläkkeistä ja koko sosiaaliturvasta välitettiin tietoja paitsi ISSA:lle myös lukuisille muille kansainvälisille järjestöille ja eläkelaitoksille. Useita ulkomaisia eläkeasiantuntijoita kävi Eläketurvakeskuksessa tutustumassa työeläkejärjestelmän toimintaan. Eläketurvakeskuksen edustajat osallistuivat kansainvälisiin kokouksiin, joissa käsiteltiin nopeasti kehittyvää tietokonetekniikkaa sekä luottovakuutusta.

HENKILÖSTÖ JA SISÄINEN HALLINTO

Eläketurvakeskuksen henkilöstön määrä, johon vuodesta 1981 alkaen on sisällytetty myös eläkelautakunnan valmisteluyksikkö, oli vuoden lopussa 397. Lisäystä vuoden aikana oli tullut kymmenen henkilöä. Luvuissa ovat mukana myös tilapäiset toimihenkilöt. Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus oli 4,9 prosenttia.

Yhteistoimintalakiin kohdistuvia odotuksia puitiin seminaarissa, jossa olivat mukana talon johto ja ammattiosaston toimikunta, luottamusmiehet sekä työsuojeluvaltuutettu. Yhteisesti uusitut henkilöstöpolitiikan periaatteet Eläketurvakeskuksen hallitus vahvisti vuoden viimeisessä kokouksessa.

Henkilöstökoulutuksen suunnitteluelimenä toimii jo kymmenettä vuotta koulutustoimikunta, jonka jäsenmäärää nyt yhteistoimintalain johdosta lisättiin viidestä seitsemään. Henkilöstölle on järjestetty tulokas-, perus- ja jatkokurssien lisäksi muun muassa useita kirjallisen viestinnän kursseja, myös ruotsiksi, tavoitteena kirjeiden lakikielen selkeyttäminen. Kiinteän työryhmän henkilösuhdekoulutusta kokeiltiin eläkelautakunnan valmistelijoiden ja esittelijöiden keskuudessa. Muita koulutusaiheita on ollut muun muassa näyttöpäätetyöskentely. Oman henkilöstön kurssipäiviä kertyi kaikkiaan 1 800.

Edellisen vuoden aikana alulle pantu Eläketurvakeskuksen toimintojen yhtenäinen kehitystyö edistyi vaiheeseen, jossa asetettiin joukko täsmällisen tehtävän saaneita suunnitteluprojekteja. Niiden työskentelyyn on osallistunut yhteensä 105 henkilöä.

Toimitalokiinteistössä tehtiin Suur-Helsingin Osuuspankin vuokratiloissa ja Eläketurvakeskuksen yleisönpalvelutiloissa huomattava muutostyö. Työmaan rakennusala oli 1 200 neliömetriä, mistä uudisrakentamisen eli jäljellä olevan rakennusoikeuden käyttöönoton osuus oli 200 neliömetriä. Tämän lisäksi muutostöiden avulla saatiin entistä tilaa tarkoituksenmukaisempaan käyttöön, jolloin tehokas toimistotila lisääntyi noin 200 neliömetrillä.

Lokakuun 5. päivänä Eläketurvakeskus vietti 20-vuotisjuhlaansa; talon toiminnan voidaan katsoa alkaneen 5.10.1961, jolloin pidettiin laitoksen hallituksen ensimmäinen kokous ja toimitusjohtaja Tauno Jylhä aloitti työnsä talon ensimmäisenä toimihenkilönä.

Helsingissä 31. päivänä maaliskuuta 1982

Altti Aurela *Juhani Kolehmainen*

Simo Elomaa
Bruuno Mattila
P. Paaermaa
Juhani Salminen

Lauri Kaarisalo
Pekka Merenheimo
Erkki Pesonen
Olavi Suominen

Martti Lehtinen
Lauri T. Olkinuora
Seppo Riski

Matti Uimonen
toimitusjohtaja

Ainoa jäljellä oleva naista esittävä vaivaisveistos. 1800-luvun loppupuoliskolta Soinista.

VARSINAISEN TOIMINNAN TULOSLASKELMA 1.1.–31.12.1981

			1980
Toiminnan tuotot			
Kustannusosuudet eläkelaitoksilta		+50 511 080,28	+47 873 990,71
Laiminlyöntihyvikkeet		+ 1 386 376,75	+ 1 040 019,18
Muut tuotot		+ 52 035,81	+ 77 098,76
Sijoitustoiminnan tuotot		+ 1 979 518,84	+ 1 351 534,78
		+53 929 011,68	+50 342 643,43
Hallinto- ja hoitokulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	–17 626 711,23		
Matkat ja päivärahat	– 648 908,44		
Sosiaalikulut	– 4 927 075,62	–23 202 695,29	–20 477 152,78
Toimitalon kulut			
Palkat ja palkkiot	– 1 903 756,22		
Muut hoitokulut	– 3 160 905,82		
Poistot	– 3 141 657,23		
Korot	– 5 008 128,06		
	–13 214 447,33		
Toimitalon tuotot	+ 5 658 483,55	– 7 555 963,78	– 7 553 788,93
Toimistokulut		– 4 668 112,02	– 3 712 941,15
Tietokonekulut		– 9 386 764,60	–10 819 154,28
TEL 15 §:n mukaiset eläkejärjestelykulut		– 662 990,58	– 541 916,72
Poistot kalustosta		– 635 833,12	– 721 147,12
Muut kulut		– 3 789 829,92	– 3 111 004,78
Eläkelautakunta			
Palkat ja palkkiot	– 3 214 803,37		
Sosiaalikulut	– 812 019,—	– 4 026 822,37	– 3 405 537,67
Tilikauden tulos		± 0	± 0

LUOTTOVAKUUTUS-TOIMINNAN TULOS-LASKELMA 1.1.–31.12.1981

			1980
Vakuutusmaksutulo		+39 663 889,65	+29 095 595,15
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista		– 856,—	– 12 823,60
Sijoitustoiminta			
Tuotot	+22 900 942,83		
Kulut	– 6 877,75	+22 894 065,08	+19 016 925,38
Vakuutusmaksuvastuun muutos		– 5 328 762,—	– 4 478 434,—
Vakuutusliikkeen tuotot		+57 228 336,73	+43 621 262,93
Vakuutussopimuksista aiheutuneet suoritukset			
Maksetut korvaukset	–15 648 268,83		
Korvausvastuun muutos	–26 257 344,—	–41 905 612,83	–34 403 258,12
Vakuutusliikkeen kate		+15 322 723,90	+ 9 218 004,81
Jälleenvakuuttajien osuus			
Vakuutusmaksuista	– 5 766 907,52		
Vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	– 221 474,—		
Korvausvastuun muutoksesta	– 22 151,—	– 6 010 532,52	– 4 248 671,52
Oma osuus vakuutusliikkeen katteesta		+ 9 312 191,38	+ 4 969 333,29
Liikekulut			
Palkat ja palkkiot	– 2 973 336,80		
Sosiaalikulut	– 726 671,—		
Korot	– 245 600,—		
Muut liikekulut	– 1 805 807,31	– 5 751 415,11	– 4 001 618,90
Käyttökate		+ 3 560 776,27	+ 967 714,39
Poistot käyttöomaisuudesta		– 175 030,—	– 102 784,—
Liikeylijäämä		+ 3 385 746,27	+ 864 930,39
Varausten muutokset			
Luottotappiovaraus		– 2 484 120,47	– 61 213,89
Välittömät verot			
Maksetut verot	– 814 245,80		
Verovelka	– 87 380,—	– 901 625,80	– 803 716,50
Tilikauden tulos		± 0	± 0

TASE 31.12.1981

VASTAAVAA				1980
Rahoitusomaisuus				
Rahat ja pankkisaamiset		4 681 614,17		
Luottovakuutuksen jälleenvakuutus-liikkeestä johtuvat saamiset				
Vakuutusmaksuvastuu	2 883 454,—			
Korvausvastuu	288 342,—	3 171 796,—		
Eläkekustannusten tasausosuudet		6 836 141,66		
Muut saamiset		8 240 357,57		
Siirtosaamiset				
Luottovakuutusmaksut	1 610 183,—			
Korot	6 198 132,23			
Muut siirtosaamiset	296 725,22	8 105 040,45		
Muu rahoitusomaisuus		219 354,90	31 254 304,75	23 914 780,01
Sijoitusomaisuus				
Sijoitussaamiset				
Velkakirjasaamiset		211 350 658,93		
Osakkeet		1 473 929,60	212 824 588,53	186 820 766,77
Käyttöomaisuus				
Osakkeet ja osuudet		764 054,04		
Rakennus		49 194 117,—		
Kalusto		1 600 393,96		
Muut pitkävaikutteiset menot		192 900,—	51 751 465,—	52 553 458,90
			295 830 358,28	263 289 005,68

VASTATTAVAA				1980
Vieras pääoma				
Siirtovelat				
Luottovakuutusmaksuennakot	49 647,—			
Luottovakuutuksen jälleen-vakuutusmaksut	674 881,68			
Ennakkona saadut kustannusosuudet	21 923 641,03			
Korot	662 526,93			
Muut siirtovelat	4 492 617,10	27 803 313,74		
Muut velat				
Pitkäaikaiset lainat	25 818 462,83			
Eläkekustannusten tasausosuudet	21 811,18			
Muut velat	2 768 014,27	28 608 288,28		
Luottovakuutuksen vakuutus-tekninen vastuuvelka				
Vakuutusmaksuvastuu	20 401 435,—			
Korvausvastuu	214 858 001,—	235 259 436,—	291 671 038,02	261 613 805,89
Luottovakuutuksen varaukset				
Luottotappiovaraus			4 159 320,26	1 675 199,79
			295 830 358,28	263 289 005,68
Vastuut				
Luovutettu kiinnitettyjä hattijavelkakirjoja	4 000 000,—			
Takaukset	20 526,70			

Helsingissä 31. päivänä maaliskuuta 1982

Altti Aurela *Juhani Kolehmainen*

Simo Elomaa *Lauri Kaarisalo* *Martti Lehtinen*
Bruuno Mattila *Pekka Merenheimo* *Lauri T. Olkinuora*
P. Paaermaa *Erkki Pesonen* *Seppo Riski*
Juhani Salminen *Olavi Suominen*

Matti Uimonen
toimitusjohtaja

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Edustajiston varsinaisessa syyskokouksessa joulukuun 8. päivänä 1980 valitsemina tilintarkastajina olemme suorittaneet Eläketurvakeskuksen vuoden 1981 hallinnon ja tilien tarkastuksen, minkä perusteella annamme seuraavan lausunnon.

Edustajiston valitsemana valvontatarkastajana allekirjoittanut Folke Tegengren on huolehtinut kirjanpidon jatkuvasta tarkastuksesta hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa. Näissä tarkastuksissa on todettu kirjanpito hyvän kirjanpitotavan mukaiseksi, rahavarojen hoito täsmälliseksi ja sisäinen valvonta tarkoituksenmukaiseksi. Laina-asiakirjat ovat kunnossa sekä sijoitus- ja käyttöomaisuuden arvopaperit tallella.

Yhdessä olemme perehtyneet edustajiston, hallituksen ja luottovakuutustoiminnan johtokunnan pöytäkirjoihin sekä tarkastaneet hallituksen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen. Lisäksi olemme saaneet tarpeelliseksi katsomamme selvitykset.

Tilinpäätös, joka käsittää varsinaisen toiminnan ja luottovakuutustoiminnan tuloslaskelmat sekä taseen, on laadittu hyvän kirjanpitotavan mukaisesti. Tuloslaskelmat osoittavat nolla-tulosta ja tase päättyy 295 830 358,28 markkaan.

Hallituksen toimintakertomus ja tilinpäätös antavat asialliset ja oikeat tiedot Eläketurvakeskuksen toiminnasta ja taloudesta.

Eläketurvakeskusta on tarkastuksessamme saamamme käsityksen mukaan kuluneena tilivuonna hoidettu asiaankuuluvalla huolellisuudella.

Tarkastuksemme perusteella ehdotamme, että tilinpäätös vahvistetaan ja että hallitukselle myönnetään vastuuvapaus vuodelta 1981.

Helsingissä huhtikuun 14. päivänä 1982

Rauno Kousa

Bjarne Lindholm

Jaakko Pohtio, KHT

Folke Tegengren, KHT

TYÖELÄKELAINSÄÄDÄNNÖN MUUTOKSET

Tarkasteltaessa työeläkelainsäädännön satoa vuodelta 1981 voidaan esille poimia viisi toisistaan erottuvaa, merkittävää asiakokonaisuutta.

Sairauspäivärahan ensisijaistaminen työeläkkeeseen nähden

26.6.1981 säädettiin laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta, laki lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 ja 4 §:n muuttamisesta, laki maatalousyrittäjien eläkelain 19 §:n muuttamisesta, laki yrittäjien eläkelain 17 §:n muuttamisesta ja laki merimieseläkelain muuttamisesta. Lainmuutokset johtuivat sairausvakuutuslain mukaisen päivärahan muuttamisesta ensisijaiseksi korvaukseksi työeläkkeeseen nähden. Sairausvakuutusjärjestelmän muutoksista aiheutui tarkistuksia työeläkelakien niihin säännöksiin, jotka koskevat työkyvyttömyyseläkkeen alkamisajankohtaa ja tämän eläkkeen suhdetta SVL:n mukaiseen päivärahaan. 27.11.1981 säädettiin vastaavat muutokset valtion eläkelain osalta. Lainmuutokset tulivat voimaan 1.1.1982.

Työttömyyseläketurvan kehittäminen

1.1.1981 tulivat voimaan lait kansaneläkelain 20 §:n, työntekijäin eläkelain 4 c §:n ja valtion eläkelain 9 a §:n muuttamisesta. Lainmuutoksilla mahdollistettiin työttömyyseläkkeen myöntäminen 1.1.1981 lukien vuonna 1926 ja sitä ennen syntyneille pitkäaikaisesti työttömille työntekijöille. Lisäksi TEL 4 c §:n 4 momenttiin lisättiin säännös, jonka mukaan eläkelaitoksen selvityksen perusteella eläke voidaan työttömyyden jatkuessa myöntää myös takautuvasti, kuitenkin enintään kuuden kuukauden ajalta.

13.11.1981 säädettiin laki työntekijäin eläkelain 4 c §:n ja laki merimieseläkelain 15 e §:n muuttamisesta. Lainmuutosten johdosta työttömyyseläke suoritetaan jo työvoimaviranomaisen todistuksen antamista seuraavan kalenterikuukauden alusta niissä tapauksissa, joissa eläke myönnetään päiväavustuksen enimmäismäärän perusteella. Lait tulivat voimaan 1.12.1981.

27.11.1981 säädettiin laki KEL 20 §:n, TEL 4 c §:n, MYEL 6 a §:n ja VEL 9 a §:n muuttamisesta. Työttömyyseläkkeen edellytyksenä olevaa alaikärajaa alennettiin vuoden 1982 alusta siten, että eläkkeeseen oikeutettuja ovat vuonna 1927 ja sitä ennen syntyneet pitkäaikaisesti työttömät työntekijät.

27.11.1981 säädettiin laki eräistä poikkeuksista valtakunnallisista työttömyyskassoista annettuun lakiin, jolla jatketaan työttömyysavustusten 500 päivän enimmäisrajan voimassaoloaikaa vuoden 1982 loppuun.

Tekniset muutokset

10.4.1981 säädettiin laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta, laki lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain ja laki maatalous-

Purmon vaivaisukko vuodelta 1845.

yrittäjien eläkelain 17 §:n muuttamisesta. Lainmuutoksilla selvennettiin m.m. avoimen yhtiön yhtiömiehen asemaa, määrättiin opintovapaan huomioon ottamisesta sekä muutettiin LEL:n yhteensovitussäännöksiä. Lisäksi lainmuutoksilla rajoitettiin eläkkeiden maksamista ulkomaille vieraan maan kansalaiselle ja mahdollistettiin eläkkeen maksaminen sairausajan palkan osalta työnantajalle tämän hakemuksesta. Lainmuutokset tulivat voimaan 1.7.1981, kuitenkin siten, että TEL 13 §:ää, LEL 11 §:ää ja MYEL 17 §:ää sovelletaan 1.1.1980 lukien. Mainittujen lainkohtien takautuva soveltaminen johtuu vuoden 1980 alusta voimaantulleesta vakuutusyhtiölain muutoksesta.

13.11.1981 säädettiin MYEL 4 §:ään muutos, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä lainkohdassa Eläketurvakeskukselle säädetyt tehtävät kokonaan tai osaksi siirrettäviksi Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle (MELA). Näitä tehtäviä ovat maatalousyrittäjien vapauttaminen MYEL:n mukaisesta vakuuttamisvelvollisuudesta sekä hyväksyminen takaisin lain piiriin. Lainmuutos tuli voimaan 1.12.1981.

17.12.1981 annettiin sosiaali- ja terveysministeriön päätös maatalousyrittäjien eläkelain 4 §:ssä mainittujen eräiden tehtävien siirtämisestä maatalousyrittäjien eläkelaitokselle. Päätöksellä siirrettiin Eläketurvakeskukselta MELA:lle tehtävät, jotka koskevat MYEL:n mukaisesta vakuuttamisvelvollisuudesta vapauttamista ja takaisin MYEL:n piiriin hyväksymistä. Päätös tuli voimaan 1.1.1982.

Vakuutusmaksutaso

24.6.1981 sosiaali- ja terveysministeriö vahvisti laskuperusteiden mukaiseksi vuoden 1982 keskimääräiseksi TEL-vähimmäisehtojen mukaiseksi vakuutusmaksuksi 12,6 % palkasta. LEL-vakuutusmaksuksi sosiaali- ja terveysministeriö 12.9.1981 vahvisti 12,5 % palkoista.

11.12.1981 säädettiin laki työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaisen vakuutusmaksun väliaikaisesta alentamisesta vuonna 1982. Lain mukaan TEL:n ja LEL:n mukaista vakuutusmaksua alennetaan vuonna 1982 väliaikaisesti 0,7 prosenttiyksiköllä. Tästä aiheutuva vastuuvajaus kuoletetaan vuosina 1983—1985 perittävillä lisämaksuilla. Lisämaksun suuruuden vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö kullekin vuodelle erikseen.

Kun otetaan huomioon vuoden 1978 vakuutusmaksun alennuksesta johtuva vastuuvajauksen kuoletus 0,2 prosenttiyksikköä ja vuoden 1979 vakuutusmaksun alennuksesta johtuva vastuuvajauksen kuoletus 0,3 prosenttiyksikköä, on vuonna 1982 perittävä TEL-vakuutusmaksu keskimäärin 12,4 % palkasta ja LEL-vakuutusmaksu 12,3 % palkasta.

Uudet sosiaaliturvasopimukset

18.6.1981 ratifioitiin Suomen ja Saksan liittotasavallan välinen sosiaaliturvasopimus. Sopimus tuli voimaan 1.10.1981.

20.8.1981 ratifioitiin uusi pohjoismainen sosiaaliturvasopimus. Sopimus tuli voimaan 1.1.1982.

ELÄKETURVAKESKUKSEN 20 VUOTTA

8.7.1961	TEL annettiin.
15.9.1961	Sosiaaliministeriö asetti Eläketurvakeskuksen edustajiston sekä hallituksen puheenjohtajat.
3.10.1961	Edustajisto valitsi hallituksen muut jäsenet.
5.10.1961	Hallitus valitsi toimitusjohtajan.
24.10.1961	Oy Tietokonepalvelu Ab perustettiin.
9.2.1962	LEL annettiin.
1.7.1962	TEL ja LEL tulivat voimaan.
1962	Eläketurvakeskukselle vahvistettiin organisaatio: neljä osastoa, kaksi toimistoa. Toukokuussa Eläketurvakeskus siirtyi pitkäaikaiseen osoitteeseensa Kalevankadun 6:een.
1963	Työkyvyttömyysasiain neuvottelukunta perustettiin.
1965	Eläketurvakeskus sopi rahalaitosten kanssa työeläke-palvelun aloittamisesta näiden toimipaikoissa.
1967	Perhe-eläke työeläkkeisiin. Vakuutettujen eläkeotepalvelu aloitettiin. Tiedotusosasto ja tutkimusosasto perustettiin, yleinen osasto jakaantui kanslia- ja rekisteritoimistoon.
1969	Vähimmäiseläke työeläkkeisiin. Työeläkejärjestelmän yhteinen hakemuslomake. YEL ja MYEL säädettiin.
1.1.1970	YEL ja MYEL tulivat voimaan.
1970	Tutkimusosastolle perustettiin kenttä- ja eläketutkimus-toimistot. Yrittäjien neuvottelukunta perustettiin.
1971	Työttömyyseläke työeläkkeisiin. Lainopillinen osasto jakaantui eläketoimistoksi ja valvontatoimistoksi.
1973	Osaeläke työeläkkeisiin.
1974	Luopumiseläke ja sukupolvenvaihdoseläke tulivat voimaan.
1.7.1975	Työeläkkeen karttumisprosentti nousi yhdestä puoleksitoista.
1975	Suunnitteluosasto perustettiin.
1976	Eläketurvakeskus muutti Itä-Pasilaan ja uudisti organisaatiotaan: lainopilliselle osastolle perustettiin lausuntotoimisto, yleinen osasto muutettiin hallinto- ja talous-osastoksi.
1977	Uusi TEL-indeksi.
1979	Eläkepalkan uusi laskusääntö.
1980	Vanhuuseläkkeen uusi laskusääntö.
1981	Veteraanieläkkeet säädettiin työeläkejärjestelmän hoidettaviksi.

HALLINTOELIMET 31.3.1982

Edustajisto

Varsinaiset jäsenet

Professori Kaarlo Sarkko
19.3.1982 alkaen
(Varatuomari Erkki Sunila,
puheenjohtaja, † 11.1.1982)
Kansanedustaja Matti Puhakka,
varapuheenjohtaja

Varajäsenet

Varatuomari Vilho Jäppinen

Toimitusjohtaja Pentti Kostamo

Työnantajien edustajat

Vuorineuvos Asko Tarkka
Toimitusjohtaja Heikki Bachmann
Toimitusjohtaja Pentti Somerto
Toimitusjohtaja Jarmo Pellikka
Agronomi Erkki Palojärvi
Varatoimitusjohtaja Väinö Lassila

Ministeri Olavi J. Mattila
Dipl.insinööri Tauno Mäkinen
Johtaja Mauri Moren
Johtaja Jarmo Sierla
Toiminnanjohtaja Markus Tiitola
Toimitusjohtaja Peter Fazer

Työntekijäin edustajat

Puheenjohtaja Pekka Oivio
Puheenjohtaja Viljo Ronkainen
Puheenjohtaja Sulo Penttilä
Puheenjohtaja Lauri Vilponiemi
Toiminnanjohtaja Raimo Pohjaväre
Puheenjohtaja Jorma Reini

Puheenjohtaja Esko Suikkanen
Puheenjohtaja Jarl Sund
Puheenjohtaja Pekka Virtanen
Puheenjohtaja Matti Haapakoski
Puheenjohtaja Nils Komi
Pääsihteeri Jarmo Tammenmaa

Maatalousyrittäjien edustajat

Puheenjohtaja Heikki Haavisto
Maanviljelysneuvos Toivo Hakamäki
Puheenjohtaja Ola Rosendahl

Kunnallisneuvos Lauri Heitto
Kunnallisneuvos Reino Pirhonen
Kalastaja Viljo Sahlsten

Muiden yrittäjien edustajat

Kauppias Erkki Raitala
Kauppaneuvos Aarno Pajunen
† 19.3.1982

Teollisuusneuvos P. K. Juntunen
Toimitusjohtaja Tarmo Korpela

Eläkevakuutusyhtiöiden edustajat

Toimitusjohtaja Lars Palmén
Toimitusjohtaja Pertti Paloheimo
Toimitusjohtaja Jukka Syrjänen

Toimitusjohtaja Kurt Ljungman
Varatoimitusjohtaja Klaus Ekholm
Varatoimitusjohtaja Asko Tanskanen

Avustuskassojen edustajat

Johtaja Mikko Haramo

Toimitusjohtaja Juhani Laine

Eläkesäätiöiden edustajat

Dipl.insinööri Eelis Makkonen

Ekonomi Aake Lehmus

Muut jäsenet

Pääjohtaja Jorma Rantanen
Vakuutusneuvos Martti Rahnasto

Osastonjohtaja Vesa Vaaranen
Varatoimitusjohtaja Seppo Pietiläinen

MINISTERI J. E. NIEMI

Eläketurvakeskuksen edustajiston pitkäaikainen puheenjohtaja, ministeri J. E. Niemi, kuoli 11.11.1981.

Ministeri Niemi oli mukana jo työeläkejärjestelmää käynnistettäessä. Eläketurvakeskuksen edustajiston puheenjohtajaksi hän tuli 1962 ja hoiti tätä tehtävää vuoteen 1976. Hän toimi Aura-yhtiöiden johtokunnan puheenjohtajana vuodesta 1952, Suomen Vakuutusyhdistyksen puheenjohtajana 1962—66, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliiton hallituksen puheenjohtajana vuosina 1971—74 sekä useissa talous-, kulttuuri- ja urheiluelämän johtotehtävissä. Valtiovarainministerinä hän oli 1961—62.

PÄÄJOHTAJA ERKKI SUNILA

Eläketurvakeskuksen edustajiston puheenjohtaja, pääjohtaja Erkki Sunila, kuoli 11.1.1982.

Pääjohtaja Sunila oli Eläketurvakeskuksen edustajiston puheenjohtajana vuodesta 1976. Hän toimi elinkeinohallituksen pääjohtajana vuodesta 1973. Tätä ennen hän oli toiminut muun muassa valtiovarainministeriössä eri tehtävissä, vt. valtakunnansovittelijana 1967—70 ja vakinaisena valtakunnansovittelijana 1970—73.

Hallitus

Varsinaiset jäsenet

Ylijohtaja Altti Aurela, puheenjohtaja

Toimitusjohtaja Juhani Kolehmainen, varapuheenjohtaja

Varajäsenet

Työnantajien edustajat

Johtaja Pekka Merenheimo
Dipl.insinööri Lauri Olkinuora
Varatuomari Seppo Riski

Apulaisjohtaja Heikki Ropponen
Varatuomari Rolf Widén
Agronomi Henrik Sumelius

Työntekijäin edustajat

Sihteeri Simo Elomaa
Sosiaalisihteeri Lauri Kaarisalo
Fil.maisteri Olavi Suominen

Puheenjohtaja Kalevi Aronen
Asiantuntijalääkäri Markku Toropainen
Toiminnanjohtaja Pekka Porttila

Maatalousyrittäjien edustajat

Varatuomari Bruuno Mattila

Johtaja Taisto Paatsila

Yrittäjien edustajat

Pääkonsuli Pauli Paaermaa

Hall.tiet.tohtori Waldemar Bühler

Muut jäsenet

Lääket.lis. Martti Lehtinen
Fil.tohtori Erkki Pesonen
Toimitusjohtaja Juhani Salminen

Dosentti Timo Somer
Fil.kandidaatti Pertti Ojantakanen
Varatuomari Aarre Metso

Tilintarkastajat

Dipl.ekonomi KHT Folke Tegengren
Valtiot.maisteri Bjarne Lindholm
Talouspäällikkö Rauno Kousa
Kauppat.maisteri, KHT J. V. Heikkonen

Kauppat.maisteri, KHT Torsten Ekroos
Toiminnanjohtaja Ensio Seppälä
Toimistopäällikkö Mikko Paiho
Ekonomi, KHT Jaakko Pohtio

Yrittäjien neuvottelukunta

Varsinaiset jäsenet	*Varajäsenet*
Toimitusjohtaja Matti Uimonen, puheenjohtaja	
Varatoimitusjohtaja Jouko Sirkesalo, varapuheenjohtaja	
Liikenteenharjoittaja Raimo Turku	Insinööri Fritz Kuula
Puheenjohtaja Pentti Saarinen	Toimitusjohtaja Risto Palonen
(Puheenjohtaja Veikko Valkama 31.12.1981 saakka)	(Valtiot. maisteri Arno Linnoila 31.12.1981 saakka)
Johtaja Sylvi Käkönen	Apteekkari Matti Kannisto
Toimitusjohtaja Martta Laurén	Toiminnanjohtaja Päivi Liedes
	(Kirjailija Leo Kalervo 31.12.1981 saakka)
Asianajaja Kullervo Kemppinen	Lainoppinut asiamies Jouko Saari
Ekonomi Jyrki Valtanen	Toimitusjohtaja Tauno Terttunen
(Talousneuvos Simo Pakarinen 31.12.1981 saakka)	
Kauppias Ilkka Vass	Pääsihteeri Jouko Kuisma
(Dipl.kauppias Eino Henriksson 31.12.1981 saakka)	
Kauppias Erkki Raitala	Tutkimuspäällikkö Pirjo Latva-aho
(Toimitusjohtaja Eino Kalpala 31.12.1981 saakka)	
Teollisuusneuvos Paavo V. Suominen	Toimitusjohtaja Reijo Mäkinen
Apulaisjohtaja Pertti Kajanne	Lainopin kand. Raimo Lahtinen
Apulaisjohtaja Timo Isotalo	Toiminnanjohtaja Matti W. Kalevi
(Teollisuusneuvos Erkki Pekkinen 31.12.1981 saakka)	(Talousneuvos Lennart Östberg 31.12.1981 saakka)
Varatoimitusjohtaja Klaus Ekholm	Johtaja Alpo Mustonen
Apulaisjohtaja Pertti Laesvuori	Apulaisjohtaja Kalevi Hämäläinen
(Toimitusjohtaja Lars Palmén 31.12.1981 saakka)	(Johtaja Ralf Lehtonen 31.12.1981 saakka)
Toiminnanjohtaja Risto Heiskanen	Ekonomi K. Erik Lindström

Työkyvyttömyysasiain neuvottelukunta

Varsinaiset jäsenet	*Varajäsenet*
Hallitusneuvos Heimer Sundberg, puheenjohtaja	
Johtaja Antti Suominen, varapuheenjohtaja	
Sisät. erikoislääkäri Martti Lehtinen Sisät. ja kardiologian erikoislääkäri Matti Saarinen	Toimistopäällikkö Ilkka Savoheimo Osastopäällikkö Pentti Koivistoinen
Sisätautiopin apulaisprofessori Matti Kekki	Lääketieteen ja kirurgian tohtori Tapio Väre (Sisätautien erikoislääkäri Felix Heikel 31.12.1981 saakka)
Sisätautiopin dosentti Lauri Autio Psykiatrian dosentti Martti Olkinuora (Psykiatrian erikoislääkäri Esko Kärhä 31.12.1981 saakka)	Sisätautiopin dosentti Kimmo Luomanmäki Psykiatrian dosentti Matti Huttunen
Osastopäällikkö Juhani Jäntti Ortopedian erikoislääkäri Olli Klossner	Toimistopäällikkö Esko Laitinen Lääketieteen ja kirurgian tohtori Vesa Vaaranen
Lääket.lis. Markku Toropainen	Toimitsija Seppo Niininen (Toimitsija Toivo Ranta 25.11.1981 saakka)
Yleislääketieteen erikoislääkäri Hannu Suutarinen	Sisät. ja työlääket. erikoislääkäri Kaj Ahlman
Osastopäällikkö Erkki Sillanpää Osastopäällikkö Marjatta Sirén Johtaja Paavo Hyvönen Johtaja Seppo Pietiläinen	Toimitusjohtaja Juhani Laine Osastopäällikkö Pertti Tukia Osastopäällikkö Risto Rinta-Jouppi Johtaja Heikki Sipilä
Toimistopäällikkö Marjatta Pihlaja (Apulaisosastopäällikkö Pentti Aaltonen 31.12.1981 saakka) Osastopäällikkö Gunnel Liljestrand (Sisätautien erikoislääkäri Risto Kärävä 31.12.1981 saakka) Agronomi Pentti Saarimäki	Toimistopäällikkö Heikki Kammonen (Apulaisosastopäällikkö Liisa Kostian 31.12.1981 saakka) Sisätautien erikoislääkäri Risto Kärävä (Osastopäällikkö Gunnel Liljestrand 31.12.1981 saakka) Järjestöpäällikkö Tauno Jalonen

Luottovakuutustoiminnan johtokunta

Toimitusjohtaja Matti Uimonen,
puheenjohtaja

Osastopäällikkö Esko Prokkola,
varapuheenjohtaja

Johtaja Antti Suominen
Osastopäällikkö Ensio Tuominen

Asiantuntijajäsenet

Varatuomari Ossian Antson
Vt. professori Eero Artto
Toimitusjohtaja Anssi Karkinen
Johtaja Lauri Koivusalo
(Varatoimitusjohtaja Klaus Ekholm 31.12.1981 saakka)
Pankinjohtaja Simo Kärävä
Johtaja Antti Savolainen
Pankinjohtaja Lauri Suomela

Tiedotustoiminnan neuvottelukunta

Toimitusjohtaja Matti Uimonen, puheenjohtaja
Osastopäällikkö Yrjö Larmola, varapuheenjohtaja
Tiedotuspäällikkö Leo Allo
Osastopäällikkö Kimmo Eskola
Apulaisjohtaja Heikki Helkavuori
Tiedotuspäällikkö Eva-Helena Jussila
Päätoimittaja Antti Kyynäräinen
Tiedotuspäällikkö Antti Pullinen
Tiedotuspäällikkö Erkki Maasalo
Tiedotuspäällikkö Sakari Montonen
Johtaja Eero Santala
Tiedotuspäällikkö Matti Särömaa
Johtaja Pauli Toivonen
Osastopäällikkö Heimo Tuomarla

Eläketurvakeskuksen esimiehet

Toimitusjohtaja	Matti Uimonen
Varatoimitusjohtaja	Jouko Sirkesalo
Hallinnollinen johtaja	Antero Viitanen
Suunnittelujohtaja	Markku Hänninen
Lainopillinen johtaja	Antti Suominen
Hallinto- ja talousosasto, osastopäällikkö	Ensio Tuominen
Konttoripalvelutoimisto, toimistopäällikkö	Veli-Pekka Planting
Lainopillinen osasto, osastopäällikkö	Pentti Koivistoinen
apulaisosastopäällikkö	Tapio Karsikas
Eläketoimisto, toimistopäällikkö	Helena Tapio
Lausuntotoimisto, toimistopäällikkö	Ilkka Savoheimo
Valvontatoimisto, toimistopäällikkö	Markku Sirviö
Luottovakuutusosasto, osastopäällikkö	Esko Prokkola, SHV
apulaisosastopäällikkö	Ari Laine
Suunnitteluosasto, osastopäällikkö	Antero Ahonen
Tiedotusosasto, osastopäällikkö	Yrjö Larmola
Tiedotetoimisto, toimistopäällikkö	Pentti Lahtinen
Yhteystoimisto, toimistopäällikkö	Elsi-Kaija Lindquist
Tutkimusosasto, osastopäällikkö	Margaretha Aarnio
apulaisosastopäällikkö	Jussi Vanamo
Kenttätutkimustoimisto, toimistopäällikkö	Simo Forss
Tilastotoimisto, toimistopäällikkö	Leena Lietsala
Vakuutusteknillinen osasto, osastopäällikkö	Martti Hännikäinen
apulaisosastopäällikkö	Heikki Poukka
Eläkerekisteritoimisto, toimistopäällikkö	Helena Luoma
Matemaattinen toimisto, toimistopäällikkö	Synnöve Hesso
Asiamies	Matti Puranen
Henkilöstöpäällikkö	Mirjam Tynnilä
Kenttäpäällikkö	Mauri Vanhatalo
Koulutuspäällikkö	Lauri Mäkeläinen
Kiinteistön isännöitsijä	Risto Isopahkala

ELÄKELAUTAKUNNAN TOIMINTAKERTOMUS 1981

Eläkelautakunta on ratkaissut toimintavuoden 1981 aikana muutoksenhakuasioita aikaisempaan tapaan neljässä kuusijäsenisessä jaostossa. Istuntoja kullakin jaostolla on ollut keskimäärin kerran viikossa lukuunottamatta juhannuksesta elokuun alkuun kestänyttä kesätaukoa. Muutoksenhakuasioita yhdessä istunnossa on käsitelty 28—56 kappaletta.

Valitusten määrä

Eläkelautakuntaan saapui toimintavuoden aikana 4 562 valitusta. Samana aikana eläkelautakunta antoi päätöksen 5 650 valitusasiassa. Vuoden lopussa oli eläkelautakunnassa vireillä 1 585 valitusta. Tämä merkitsee noin 4 kuukauden keskimääräistä käsittelyaikaa.

Muutokset eläkelaitosten päätöksiin

Eläkelautakunta muutti valituksen johdosta eläkelaitoksen päätöstä valittajan eduksi 18,4 prosentissa tapauksista. Lisäksi eläkelautakunta palautti eläkelaitokselle uudelleen käsiteltäväksi 5,3 prosenttia tapauksista. Vastaavat prosenttiluvut työkyvyn arviointia koskevien tapausten osalta olivat 14,0 ja 3,5.

Helsingissä
helmikuun 8. päivänä 1982

Heimer Sundberg *Pirjo Åkesson*

Eläkelautakunnan jäsenet

Varsinaiset jäsenet	*Varajäsenet*
Puheenjohtajisto	
Hallitusneuvos Heimer Sundberg, puheenjohtaja	
Esittelijäneuvos Erkki Ahonen, varapuheenjohtaja	
Hallitusneuvos Lasse Sinivirta, varapuheenjohtaja	
Hallitussihteeri Tuulikki Haikarainen, varapuheenjohtaja	
Asiantuntijajäsenet	
Lääkintöneuvos Jussi Antila	Lääket. ja kir. tri Heikki Takkunen
Lääket. lis. Felix Heikel	Lääket. lis. Paavo Poukka
Lääket. lis. Alpo Luppi	Lääket. lis. Paul Sandström
Lääket. lis. Nils Weckman	Lääket. lis. Reijo Mantere
Osastopäällikkö Juhani Jäntti	Toimistopäällikkö Seppo Virtanen
Fil. maisteri Anita Lundström	Fil. maisteri Yrjö Turtiainen (Matemaatikko Markku Koponen 1.7.1981 saakka)
Työnantajien edustajat	
Varatuomari Mikko Hurmalainen	Varatuomari Ari Juhani Korhonen (Varatuomari Antti-Jukka Ahtela 15.4.1981 saakka)
Varatuomari Tauno Nouro (Lakit. lis. Tauno Jaatela † 21.6.1981)	Oikeust. kand. Jouni Saastamoinen
Oikeust. kand. Johan Åström	Varatuomari Risto Rusama
Agronomi Viljo I. Sirkiä	Maat. ja metsät. lis. Patric Hackman
Työntekijäin edustajat	
Taloudenhoitaja Antti Hietanen	Asiantuntijalääkäri Markku Toropainen
Palkkasihteeri Esko Honkavaara	Yritysdem. siht. Matti Kopperi
Sosiaalipoliittinen sihteeri Jukka Vainio	Varatuomari Raila Kangasperko
Toimitsija Seppo Niininen (Toimitsija Toivo Ranta 12.11.1981 saakka)	Toimitsija Kaija Kallinen
Maatalousyrittäjien edustajat	
Agronomi Eeva Hetemäki	Agronomi Åke Johansson
Agronomi Pentti Saarimäki	Agrologi Tapani Vanhala
Agrologi Tauno Jouhtimäki	Agrologi Johannes Ijas
Agronomi Paavo Vuoksinen	Agrologi Tage Ginström
Yrittäjien edustajat	
Toimitusjohtaja Ukko Laurila	Järjestöjohtaja Kari Heikkilä
Lainop. kand. Raimo Lahtinen	Oikeustiet. kand. Jouko Saari

NUMEROTIETOJA

Eläkelaitosten toiminnasta 1981

			TEL	LEL	YEL	MYEL	YHT.
Eläkelaitoksia	31.12.	kpl	110	1	13	1	112
Vakuutettuja	31.12.,	1 000 kpl	1 140	240	103	235	
Eläkkeitä	31.12.,	1 000 kpl	284	109	41	163	597
Myönnetyt eläkkeet		1 000 kpl	32	12	4	16	64
Maksutulo*)		milj.mk	7 440	890	395	175	8 900
Eläkemeno		milj.mk	3 891	787	567	623	5 868
Vastuuvelka*)	31.12.,	milj.mk	28 320	3 900	115	75	32 410
Vastuuvajaus*)	31.12.,	milj.mk	585	35	—	—	620
Keskim. eläke	31.12.,	mk/kk	1 161	603	1 174	325	832
Keskim. myönnetty eläke		mk/kk	1 226	595	1 151	364	886

*) luvut ovat arvioita

Eläkkeiden lukumäärät 31.12., 1 000 kpl

	1977	1978	1979	1980	1981
Vanhuuseläkkeet	220	242	263	283	304
Työkyvyttömyyseläkkeet	174	175	174	173	173
Työttömyyseläkkeet	2	5	8	15	18
Perhe-eläkkeet	70	79	87	95	102
Kaikki	466	501	532	566	597

Muutokset eläkkeiden lukumäärissä 1981, 1 000 kpl

	työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeet	vanhuus-eläkkeet	perhe-eläkkeet	kaikki
Eläkkeitä 31.12.1980	188	283	95	566
Myönnetty uusia	23	20	10	53
Muutettu vanhuuseläkkeeksi	−12	12	—	—
Päättyneitä	− 8	−11	−3	−22
Eläkkeitä 31.12.1981	191	304	102	597

Eläkemeno milj. mk

	1977	1978	1979	1980	1981
Vanhuuseläkkeet	1 341	1 617	1 973	2 356	2 839
Työkyvyttömyyseläkkeet	1 272	1 446	1 617	1 821	2 061
Työttömyyseläkkeet	10	21	53	128	177
Perhe-eläkkeet	366	443	539	650	791
Kaikki	2 989	3 527	4 184	4 957	5 868

Kaikkiin edellä esitettyihin lukuihin sisältyy myös rekisteröity lisäeläketurva

Eläketurvakeskus
Opastinsilta 7
00520 Helsinki 52 puhelin (90) 1511

Kuvat Markus Leppo
Lay-out Kristina Issakainen
Frenckellin Kirjapaino Oy

20 v

ELÄKETURVAKESKUS
Opastinsilta 7
00520 Helsinki 52
Puhelin 90-1511

Frenckellin Kirjapaino Oy, Helsinki 198